

MATERIAŁY JADWIGI ZANOWEJ
(1891–1964)
(III-140)

Jadwiga Zanowa z domu Moraczewska urodziła się 26 marca 1891 r. w Chełmie Lubelskim. Jej ojcem był Maciej Moraczewski – inżynier kolejowy, a bratem Jędrzej, pierwszy premier odrodzonej Polski.

Ukończyła pensję Jadwigi Sikorskiej w Warszawie, a później studia uniwersyteckie uzyskując doktorat. Była filologiem, pedagogiem, bibliotekarką. W 1930 r. została dyrektorką praskiej filii Państwowego Gimnazjum im. Marii Konopnickiej. Podczas okupacji hitlerowskiej prowadziła tajne komplety.

Jest autorką książki, *W służbie oświaty. Pamiętnik z lat 1900 – 1946*. Była członkiem Towarzystwa Miłośników Historii.

Jadwiga Zanowa zawarła związek małżeński z Olgierdem Zanem, wnukiem Tomasza.

Zmarła 30 maja 1964 r. w Warszawie.

Spuścizna zawiera materiały z lat 1798 - 1958. Została podzielona na 5 zasadniczych grup.

Grupa I, licząca 11 jednostek archiwalnych zawierających materiały z lat 1927 - 1958, składa się z 2 podgrup: A. Prace i artykuły; B. Materiały warsztatowe. W pierwszej podgrupie znajdują się różne wersje pracy doktorskiej J. Zanowej, *Stanisław Grabowski, minister oświaty Królestwa Polskiego*. W skład podgrupy drugiej wchodzi pomoce naukowe do powyższej pracy, m.in. tabele, aneksy, wypisy ze źródeł, notatki.

Grupa II, składająca się z materiałów z lat 1937 – 1956 liczy 3 jednostki. W jej skład wchodzi m.in. programy wykładów, umowy wydawnicze.

W grupie III, liczącej 2 jednostki, znajdują się materiały biograficzne z lat 1950 – 1954, zawierające dokumenty dotyczące stanu zdrowia J. Zanowej i jej podania o stypendium.

Grupa IV liczy 1 jednostkę niedatowaną. Są to wspomnienia pośmiertne o twórcy spuścizny niezidentyfikowanego autora.

Ostatnią grupę, liczącą 2 jednostki z lat 1798 – 1944 stanowią załączniki. Obejmują one m.in. umowę oarendę z 1798 r. czy plakat z 16 maja 1926 r.

W PAN Archiwum spuściznie nadano sygnaturę III-140. Inwentarz liczy 27 jednostek.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Materiały twórczości naukowej	1 -19
A. Prace i artykuły	1–11
B. Materiały warsztatowe	12–19
II. Materiały działalności naukowej, wydawniczej i dydaktycznej	20–22
III. Materiały biograficzne	23–24
IV. Materiały o twórcy zespołu	25
V. Załączniki	26–27

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace i artykuły

1. *Stanisław Grabowski, minister oświaty Królestwa Polskiego*

Fragmenty pracy doktorskiej

Ok. 1927, rkp., I., k. 133

2. *Stanisław Grabowski w latach 1818–1830 jako reprezentant reakcji wobec zagadnień szkolnictwa w Królestwie Kongresowym*

Różne wersje planu pracy
Ok. 1953–1956, rkp., masz., k. 26

3. Jw.

Obszerne fragmenty
Ok. 1953–1956, rkp., l., k. 201

4. Jw.

Drobne fragmenty pracy
Ok. 1953–1956, rkp., l., k. 71

5. Jw.

Niekompletny egzemplarz
Ok. 1953–1956, masz., l., k. 235

6. Jw.

Fragmenty pracy
Ok. 1953–1956, masz., l., k. 208

7. Jw.

Drobne fragmenty pracy
Ok. 1953–1956, masz., l., k. 128

8. Jw.

Fragmenty III rozdziału. Inna wersja
Ok. 1953–1956, masz., l., k. 104

9. *Stanisław Grabowski*

Artykuł do Polskiego Słownika Biograficznego
Ok. 1958, rkp., masz., l., k. 27

10. *Rola Ignacego Potockiego w ostatnich latach jego życia*

Artykuł
B.d., masz., l., k. 18

11. *Stosunki polityczne i społeczno-gospodarcze w Europie na przełomie XVIII i XIX w.*

Fragmenty
B.d., rkp., l., k. 23

B. Materiały warsztatowe

12. *Stanisław Grabowski w latach 1818–1830 jako reprezentant reakcji wobec zagadnień szkolnictwa w Królestwie Kongresowym*

Spisy i tabele analizujące skład Sejmu i Senatu w 1818 i 1820
Ok. 1953–1956, rkp., l., k. 21

13. Jw.

Aneksy
Ok. 1953–1956, rkp., masz., l., k. 115

14. Jw.

Spisy źródeł, literatury i notatki metodyczne
Ok. 1953–1956, rkp., l., k. 117

15. Jw.

Wypisy źródłowe i notatki dotyczące szkolnictwa na początku XIX w.
Ok. 1953–1956, rkp., l., k. 152

16. Jw.

Notatki i wypisy z literatury
Ok. 1953–1956, rkp., l., k. 130

17. Jw.

Notatki i wypisy z literatury i akt
Ok. 1953–1956, rkp., l., k. 147

18. Jw.

Notatki z akt Rady Stanu Królestwa Polskiego z 1818 r.
Ok. 1953–1956, rkp., l., k. 11

19. Jw.

Korespondencja H. Kamińskiego: odpisy z Biblioteki Narodowej
B.d., rkp., l., k. 40

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ, WYDAWNICZEJ I DYDAKTYCZNEJ

20. Polska Akademia Nauk. Pracownia Dziejów Oświaty

Sprawozdania i plany pracy nad rozprawą o Stanisławie Grabowskim, recenzja
rozprawy, korespondencja
Ok. 1953–1956[?]

21. Umowy autorskie

1954, l., k. 2

22. Działalność dydaktyczna

Program wykładów, zaświadczenia
1937–1946, b.d., rkp., masz., l., k. 10

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

23. Sprawa przyznania J.Z. stypendium naukowego

Korespondencja
1950–1953, rkp., masz., l., k. 13

24. Materiały dotyczące stanu zdrowia J.Z.

1954, masz., l., k. 2

IV. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

25. *Trawa w koleinie*

Fragment wspomnień o działalności dydaktycznej J.i Z. nieustalonego autora
B.d., masz., l., k. 38

V. ZAŁĄCZNIKI

26. *Tajne nauczanie na terenie Warszawy w szkołach średnich ogólnokształcących latach 1939–44 w świetle cyfr*

Fragment artykułu nieustalonego autora
B.d., masz., l., k. 4

27. Umowa o arenę z 1798 r.

Program Wieczoru na cześć koalicji w Teatrze Wielkim dnia 16 stycznia 1919 r.
Plakat z 16 maja 1926 r. wydany po zamachu majowym
Henryk Jasiński, *Ochrona przyrody a kultura materialna*, egz. z ded. dla J.Z.